

2016. júliusi mérnök évfordulók, emlénapok

1. – Építészeti világnap

Az Építészek Nemzetközi Szövetsége nyilvánította ezt a napot világnappá, hogy ezzel is felhívja a figyelmet az ember környezetét meghatározó módon alakító építészetre. Magyarországon 1988-ban ünnepelték először az építészeti világnapot.

1. – 25 éves a GSM

A világon az első digitális GSM (Global System for Mobile Communications) technológia alapján lebonyolított telefonbeszélgetést 1991-ben e napon Finnország akkori miniszterelnöke, Harri Holkeri és Tampere város alpolgármestere, Kaarina Suonio folytatta. Az akkor még áttörésnek számító kereskedelmi hálózatot a Telenokia és a Siemens építette ki, a finn Radiolinja távközlési szolgáltató számára.

3. – 110 éve született Rohonyi Vilmos mérnök

Budapesten született Rohonyi Vilmos (1906-1989) gépészmérnök. 1948-51 között a Könnyűipari Minisztériumban műszaki tanácsos, a kolozsvári Unirea gépgyár tervezőmérnöke (1951-54), a kolozsvári műegyetemen előadótanár a szerszámgép-szerkesztési tanszéken (1949-58), majd nyugdíjazásáig a Tehnofrig Élelmiszeripari és Hűtőgépgyárnál tervezőmérnök. 1969-70-ben a hollandiai Delft műszaki egyetemén dolgozott, nyugdíjazása után is az ICPIAF intézet tervezője. Kutatási területe: fogaskerék-meghajtások; eredményeivel 1980-ban elnyerte a bukaresti Műszaki Egyetem aranydiplomáját.

8. – 120 éve született Csonka Pál mérnök

Budapesten született Csonka Pál (1896-1987) Kossuth-, és Állami-díjas építészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár. Fő kutatási területe az alkalmazott szilárdságtan volt. Munkásságának jelentős része a héjszerkezetek témakörét öleli fel. Publikációinak száma meghaladta az ötszázat.

9. – 160 éve született Nikola Tesla feltaláló

Az Osztrák-Magyar Monarchia területén lévő Smiljanban, ma Horvátország született Nikola Tesla (1856-1943) feltaláló. 1882-ben megalkotta a forgó mágneses mező elvét, a váltóáramú indukciós motor alapját és megépítette az első indukciós motort.

14. – 60 éves a Keleti-főcsatorna

1956-ban e napon adták át a Keleti-főcsatornát, melynek tervei már az 1930-as években elkészültek. Az Alföldet észak–déli irányban átszelő csatorna a Tiszából Tiszalöknél kiágazva, 98 kilométer megtétele után Bakonszegnél a Kállóba, azon keresztül a Hortobágy-Berettyóba, végül pedig a Tiszába torkollik. A csatorna maximális áteresztő képessége másodpercenként hatvan köbméter, a meder vízmélysége három-négy méter, szélessége huszonöt-harminc méter.

15. – Vasutasnap

Az Ulmann Móric által alapított Magyar Középponti Vasúttársaság Pest és Vác közötti vonalán 1846. július 15-én elindult az első gőzvasúti szerelvény. A Magyar Vasút e napon történő megindulása emlékére tartják a vasutas napot. Budapesten a XIV. Tatai út 95-ben megtekinthető a Magyar Vasúttörténeti Park.

18. – 130 éve született Rusz Kornél mérnök

Saáron született Rusz Kornél (1886-1983) mérnök. 1906-ban lépett az állami földmérés szolgálatába. 1913-ban kataszteri mérnökké nevezték ki Győrbe, ahol a hazai földmérés különböző munkáiban vett részt. 1940-ben a Földmérési Felügyelőség elnöke lett. 1959-ben nyugállományba vonult, de 1974-ig dolgozott a felügyelőség térképészeti osztályán.

19. – 130 éve született Fekete Mihály matematikus

Zentán született Fekete Mihály (1886-1957), a 20. század legjelentősebb matematikusainak egyike, számos híressé lett matematikus tekinti őt tanítómesterének. A számelmélet és az analízis elismert kutatója volt, bevezette a Fekete-féle pontokat a komplex interpoláció elméletében. A valós és komplex függvénytan több fontos problémájának megoldása fűződik a nevéhez. Néhány publikációját Neumann Jánossal együtt készítette.

21. – 120 éve született Schlattner Jenő mérnök

Salgótarjánban született Schlattner Jenő (1896-1975) gépészmérnök, a kémiai tudományok kandidátusa. Nevéhez fűződik a magyar barnaköszén-lepárlás kifejlesztése. Tervei és szabadalma alapján építették az első komplex barnaköszén-lepárló telepet Dorogon.

27. – 150 éve lefektetett első atlanti távírókábel

1866-ban e napon Cyrus West Field (1819-1892) amerikai üzletember, a telekommunikáció úttörője irányításával lefektették az első víz-alatti, atlanti távírókábelt Észak-Amerika és Európa között.

Felhasznált irodalom:

- Évfordulóink a műszaki és természettudományokban 1994. és 1999. – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága
- História – Tudósnapár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/>
- Mérnökök évfordulói 2016-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága
- Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- Magyar Életrajzi Lexikon – 1967. – Akadémiai Kiadó
- Egyéb életrajzi források

Készítette: Sipos László